

КАТЕГОРІЇ ГЕРМАНСЬКИХ ТЕКСТІВ

Коломієць Д. А.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, професор Кобякова І. К.

Специфіка та стійкість відповідного типу германського тексту реалізується за допомогою цілісності текстових категорій. Категорії германських текстів є загальною умовою для існування усіх необхідних типів. Властивостями загально текстового характеру є: інферативність, інформативність, персональність, інтродуктивність, дискретність, текстотворення, настанова на адресата, текстоформування.

До системи текстових категорій за умови відповідної комунікативної концепції зараховуємо тему, як предмет мовлення; тональність, як психоемоційний стан автора тексту і його змістове наповнення. Текстовий простір і темпоральність вказують на умови комунікативної ситуації. Композиція є показником структури лінійного мовного ряду і його спрямованість на адресата. Германські тексти таких типів мають понятійний характер.

Питання категорій германських текстів привертають увагу багатьох авторів: Загнітко А. П., Миронова Г., Леонтьєв О. О., Різун В. В., Мамалига А. І., Феллер М. Д., Кочан І. М., Гальперін І. Р., Жерар Ж., Черемисіна Н. В., Арнольд І. В., Ковалик І. І., Швачко С. О.

Основними категоріями германських текстів є категорія зв'язності, категорія членування та категорія модальності.

Для того щоб виявити категорію зв'язності у германських текстах потрібно знати за якими характеристиками її можна розпізнати. Зв'язність або когезія виділяє в собі такі типи: стилістичний, асоціативний, структурно-композиційний, логічний та образний.

Категорія членування характеризується такими основними типами: суб'єктивні та об'єктивні членування; поверхнєве та глибинне членування; технічне і змістовне членування; методичне і концептуальне членування. Ці типи є основними у виявленні членування в германських текстах.

Головною ознакою модальності є ставлення автора до дійсності. У різних типах германських текстів модальність проявляється з різним ступенем очевидності. Істотну роль у виявленні модальності германського тексту займають стилістичні прийоми літературної обробки, особливо засоби образотворчості: семантичні елементи, повтори, епітети.

Основні категорії германського тексту взаємопов'язані за законами ієрархії. Домінуючі і підлеглі категорії розрізняються на основі конструктивного принципу стилю. Статус домінуючої або підпорядкованої категорії впливає на якість її мовного уявлення і кількісних характеристик представників.

Також існує декілька категорій, які не розглядаються, як самостійні це категорії: інтерсуб'єктивності, ефективності, продуктивності, істини, апелятивності та структури.

Інтерсуб'єктивність – це ступінь узгодженості текстового змісту, виробленого двома учасниками текстового спілкування, автором та читачем, коли відбувається інформативний, естетичний та ідеологічний розподіл їхньої праці.

Категорія ефективності означає, що текст може мати різний вплив на реципієнта. У різних типах германських текстів ця категорія може проявлятися неоднаково, наприклад у художньому її можна

простежити в той момент, коли читач відчуває співчуття до когось з героїв та співпереживає йому [1, 198].

Категорія продуктивності тісно пов'язана і залежить від категорії переконання. Цей фактор є більш актуальним для медіатекстів, реклами [2, 168].

Категорія апелятивності виражається в тому, що письменник підбирає правильні слова для того щоб достукатися до почуттів і думок читача та має емоційний вплив на них. Кожен письменник всіляко проявляє цей фактор, хтось через засоби емоційного забарвлення, а хтось через інтонаційні описи [3, 148].

Проведене нами дослідження категорій германських текстів свідчить про те, що проблема їх вивчення в наш час є однією з найбільш суперечливих і дискусійних. В цілому, потрібно помітити, що поняття категорій германських текстів визначається вченими по-різному, проте ми не можемо заперечувати що всі категорії взаємообумовлені і доповнюють одна одну.

1. Gamble T. K. *Communication works* / T. K. Gamble, M. Gamble. – N.Y.: The McGraw-Hill Companies, 1996. – 542 p.
2. Андрушенко О. Ю. Вступ до германського мовознавства / Андрушенко О. Ю. – Ж.: ЖДУ, 2010. – 178 с.
3. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту навчальний посібник 2-ге видання, перероблене і доповнене / І. М. Кочан. – К.: Знання, 2008. – 423 с.
4. Швачко С. О. Сяйво забутих слів: монографія / С. О. Швачко. – Суми: СумДУ, 2012. – 107с.

Коломієць, Д. А. Категорії германських текстів [Текст] /Д.А. Коломієць: наук. кер.: І.К. Кобякова // Перекладацькі інновації: матеріали X Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 20 - 21 березня 2020 р. / Редкол.: С.О. Швачко, І.К. Кобякова, О.О. Жулавська та ін. – Суми: СумДУ, 2020. – С. 86 - 88.